

CK.0000077419

VI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

TRẦN NGUYỄN KHÁNH PHONG

MỘT GÓC NHÌN VĂN HÓA
DÂN GIAN DÂN TỘC TÀ ÔI

NHÀ XUẤT BẢN SƠN KHẤU

**LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM**

TRẦN NGUYỄN KHÁNH PHONG

**MỘT GÓC NHÌN VĂN HÓA
DÂN GIÀN DÂN TỘC TÀ ÔI**

NHÀ XUẤT BẢN SÂN KHẤU

**ĐỀ ÁN BẢO TỒN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ
TÁC PHẨM VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT
CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM**

Cố vấn Ban Chỉ đạo: Nhà thơ Hữu Thỉnh
Chủ tịch Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

BAN CHỈ ĐẠO

1. Nhà văn Tùng Diên (Trần Quang Diên)	<i>Trưởng ban</i>
2. Nhà nghiên cứu, TS. Đoàn Thanh Nô	<i>Phó Trưởng ban</i>
3. TS. Trịnh Thị Thùy	<i>Phó Trưởng ban</i>
4. Nhạc sĩ Nông Quốc Bình	<i>Ủy viên kiêm Giám đốc</i>
5. GS.TS. Nguyễn Xuân Kính	<i>Ủy viên</i>
6. PGS.TS. Lâm Bá Nam	<i>Ủy viên</i>
7. ThS. Vũ Công Hội	<i>Ủy viên</i>
8. ThS. Phạm Văn Trường	<i>Ủy viên</i>
9. ThS. Nguyễn Nguyên	<i>Ủy viên</i>
10. ThS. Nguyễn Ngọc Bích	<i>Ủy viên</i>

Giám đốc

Nhạc sĩ Nông Quốc Bình

LỜI GIỚI THIỆU

Ủy ban toàn quốc Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam là tổ chức chính trị - xã hội - nghề nghiệp, thành viên của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, mái nhà chung của các Hội Văn học nghệ thuật cả nước. Liên hiệp gồm 74 tổ chức thành viên với trên 45.000 hội viên là văn nghệ sĩ thuộc các Hội Văn học nghệ thuật chuyên ngành Trung ương và các Hội Văn học nghệ thuật tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, trong đó có Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trải qua gần 25 năm hình thành và phát triển, đến nay Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam đã có hơn một nghìn hội viên, trong đó gần 600 hội viên là người dân tộc thiểu số hoạt động tại 34 tổ chức cơ sở và các chi hội, tỉnh thành hội trong cả nước. Trong giai đoạn từ năm 1999 đến nay, được sự quan tâm của Đảng và Nhà nước, đã có hàng nghìn công trình, tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam được sưu tầm, nghiên cứu, biên dịch, sáng tạo.

Bộ sách này là một phần của Đề án “Bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam”, với mục tiêu là thực hiện chính sách dân tộc của Đảng, Nhà nước nhằm bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam; quảng bá di sản văn hóa các dân tộc thiểu số Việt Nam với bạn bè thế giới; góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc và xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, thúc đẩy tiến trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế; bổ sung nguồn tài liệu phục vụ công tác giảng dạy, nghiên cứu, trao đổi, giao lưu và phát triển văn hóa giữa các tộc người, nhân dân trong và ngoài nước, với cộng đồng quốc tế.

Bộ sách là kết quả từ kho tài liệu hàng nghìn công trình, tác phẩm đã được nghiên cứu, sưu tầm, biên dịch, sáng tạo qua nhiều thế hệ tác giả, nghệ nhân, hội viên của Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trong quá trình thực hiện bộ sách, Ban Chỉ đạo mong nhận được góp ý của quý bạn đọc gần xa.

**TM. BAN CHỈ ĐẠO
TRƯỞNG BAN**

Nhà văn Tùng Điền
Phó Chủ tịch Thường trực

Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

LỜI NÓI ĐẦU

Kể từ sau năm 1975, mà cụ thể nhất là từ năm 1984, dân tộc Tà Ôi được nghiên cứu trong một công trình mang tên *Các dân tộc ít người ở Bình Trị Thiên* do nhóm tác giả Nguyễn Quốc Lộc (Chủ biên), Nguyễn Hữu Thông, Trần Văn Tuấn, Dương Đình Khôi, Vũ Thị Việt, Nguyễn Xuân Hồng, Nguyễn Văn Mạnh, ở trong công trình này dân tộc Tà Ôi được nhắc đến với tư cách là một chương độc lập với số lượng 37 trang in khổ 13x19cm.

Đến năm 1998 tác giả Nguyễn Xuân Hồng trong công trình nghiên cứu của mình mang tên *Hôn nhân, gia đình, ma chay của người Tà Ôi, Cotu, Bru - Vân Kiều ở Quảng Trị, Thừa Thiên Huế* lại một lần nữa dân tộc Tà Ôi được nghiên cứu dưới góc độ lễ nghi vòng đời người cùng với các dân tộc cận cư khác. Hoặc trong năm 2002, cũng tác giả Nguyễn Xuân Hồng lại đề cập đến dân tộc Tà Ôi trong công trình *Kinh nghiệm quản lý hệ sinh thái nhân văn trong vùng người Tà Ôi, Cotu, Bru - Vân Kiều ở Thừa Thiên Huế*. Như vậy thì dân tộc Tà Ôi coi như cơ bản được nghiên cứu các

khía cạnh của đời sống văn hóa vật chất lẫn văn hóa tinh thần. Nhưng các công trình này chỉ mang tính khái quát chứ chưa đi sâu vào một vấn đề cụ thể.

Năm 2001, nhóm tác giả Nguyễn Văn Mạnh (Chủ biên), Nguyễn Xuân Hồng, Nguyễn Hữu Thông công bố tác phẩm *Luật tục của người Tà Ôi, Cotu, Bru - Vân Kiều ở Quảng Trị, Thừa Thiên Huế*. Ở đây tập trung vào các chủ đề Luật tục về sở hữu và quản lý các nguồn tài nguyên thiên nhiên, Khai thác và bảo vệ các nguồn tài nguyên thiên nhiên, Lĩnh vực văn hóa đảm bảo đời sống, Quan hệ xã hội và hôn nhân gia đình, Lĩnh vực văn hóa nhận thức.

Năm 2003, tác giả người Tà Ôi là Nguyễn Thị Sửu cùng với thầy giáo Trần Hoàng công bố công trình *Góp phần tìm hiểu văn hóa dân gian dân tộc Tà Ôi ở A Lưới, Thừa Thiên Huế*, đây là công trình tập hợp các bài báo và bài nghiên cứu đã công bố trên các báo và tạp chí từ địa phương đến Trung ương. Chính điều này đã tạo nên bức khám văn hóa mới cho người Tà Ôi ở Việt Nam nói chung và Thừa Thiên Huế nói riêng, năm 2010 được tái bản và có bổ sung thêm nhiều bài viết và phần tiếng dân tộc Tà Ôi tạo cho cuốn sách này dày lên và bề thế hơn.

Năm 2007, trong Chương trình sưu tầm bảo tồn văn hóa và phát huy di sản văn hóa phi vật thể các dân